

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YENİ TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİNİ KULLANMA DÜZEYLERİ*

Arş. Gör. Bilge GÖK
Hacettepe Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü
bilgeb@hacettepe.edu.tr

Arş. Gör. Tolga ERDOĞAN
Hacettepe Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü
terdogan@hacettepe.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 4. sınıf öğrencilerinin yeni Türkçe programında yer alan ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, Hacettepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında yapılmıştır. Araştırmada betimsel model kullanılmıştır. Araştırmaya ilişkin veriler nitel araştırma yöntemiyle toplanmıştır. Öğretmen adaylarının Türkçe dersindeki yeni ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma düzeylerini belirlemek amacıyla adaylarla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca çalışmada öğretmen adaylarının Okul Deneyimi II dersinde yaptıkları ve bu ders kapsamında ilköğretim okullarında uyguladıkları ders planlarındaki ölçme ve değerlendirme yöntemleri incelenmiştir. Öğretmen adaylarıyla yapılan görüşmelerden elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi tekniğiyle, adayların ders planları ise doküman analizi tekniği ile incelenmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının yeni Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma düzeyleri belirlenerek Türkçe öğretimi kapsamındaki öğretmen yetiştirme sürecine yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretim programı, ölçme ve değerlendirme yöntemleri, sınıf öğretmeni adayı.

PRIMARY STUDENT TEACHERS' USING LEVEL OF MEASUREMENT AND EVALUATION METHODS IN THE NEW TURKISH EDUCATION PROGRAM

ABSTRACT

In this study it is aimed to determine the primary student teachers' using level of measurement and evaluation methods in the new Turkish education program. The study was conducted on the students studying at Hacettepe University, Primary Teaching Education Department. Descriptive model was used in the study. The data was collected through qualitative method. In order to determine the using level of measurement and evaluation methods in the new Turkish curriculum, semi-structured interviews were made by student teachers. Also, the student teachers' measurement and evaluation

---

* Bu araştırma, Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

methods in their lesson plans that they practice for School Experience II were investigated. The views provided from the interviews were investigated through descriptive analysis and content analysis techniques. The lesson plans were investigated through document analysis technique. At the end of the study, the using level of the primary student teachers' using level of measurement and evaluation methods within the framework of new Turkish curriculum were determined and some suggestions were made according to the process of teacher training for Turkish education.

Key words: Turkish curriculum, measurement and evaluation methods, primary student teacher.

Giriş

Günümüzde hızla gelişen bilim ve teknoloji, eğitimin her alanını etkilemekte ve özellikle eğitim yaklaşımlarında köklü değişimleri zorunlu kılmaktadır. Geleneksel eğitim yaklaşımlarının yetersiz kaldığı bilgi ve teknoloji çağında, çoklu zekâ ve yapılandırmacı eğitim yaklaşımları ön plana çıkmaktadır. Eğitim alanında yaşanan bu gelişmeler, öğrenme ve öğretme sürecine bakış açısının değişmesine yol açmaktadır. Bu değişikliklerle birlikte bireylere kazandırılacak bilgi ve becerilerin yeniden düzenlenmesi ve eğitimin önemli ögesi olan eğitim programlarının da bu düzenlemelere uygun hâle getirilmesi gerekmektedir. Son yıllarda program geliştirme konusunda yapılan çalışmalar öğretmen merkezli ve öğrenenin pasif olduğu yaklaşımlar yerine öğreneni merkeze alan ve öğretmenin rehber olduğu yaklaşımları ön plana çıkarmıştır. Bu yaklaşımlarla, eğitim sürecinde öğretmen merkezli anlayışla öğrencinin davranışını değiştirmek yerine; öğrenci merkezli anlayışla öğrencinin zihinsel becerilerini geliştirmeye ve bilgiyi yapılandırmaya ağırlık verilmektedir (MEB, 2005a, s. 13; Bekci ve Erdoğan, 2007).

Yaşanan gelişmeler ışığında Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2004 yılında yapılan çalışmayla ilköğretim ders programları değiştirilmiştir. Ülkemizdeki program değişikliği çalışmalarında öğretim programı değiştirilen derslerden birisi de Türkçedir. Yeni Türkçe programının oluşturulmasında, son yıllarda eğitim alanında ön plana çıkan çağdaş eğitim felsefeleri ve eğitim psikolojisi yaklaşımları temel alınmıştır. Bu noktada, ana dili öğretimi alanında yapılan çalışmaların ve çağdaş yaklaşımların ülkemizdeki Türkçe programının oluşturulmasında etkili olduğu söylenebilir (Şahinel, 2005, s. 217).

Türkçe dersi öğretim programı yapılandırmacı yaklaşım temel alınarak hazırlanmıştır. Bu yaklaşımla birlikte, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirme, gelişim düzeylerini dikkate alma, etkili iletişim kurma, anlam kurma, uygulama ve değerlendirme kavramları önemli kavramlar olarak ön plana çıkmıştır (Erdoğan ve Bekci, 2007; Yetkin ve Daşcan, 2007, s. 75). Yapılandırmacı öğrenme anlayışında, öğrenci merkezli bir yaklaşım söz konusudur. Öğrenci, öğrenme ortamında aktif bir şekilde rol alarak yeni öğrendiği bilgileri eskileri ile ilişkilendirerek bu bilgileri yapılandırır. Öğrenilecek bilgilerle ilgili zihinsel yapılanmalar bireyin kendisi tarafından gerçekleştirilir (Yager, 1991, s. 52–57; Brooks & Brooks, 1998; Terwel, 1999, s. 195–197; Anagün vd, 2007, s. 493).

Yeni Türkçe öğretim programı, öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu becerilerini kazanmaları; bu becerilerini kullanarak kendilerini bilişsel, sosyal ve duygusal yönden geliştirmeleri ve etkili iletişim kurmaları amacıyla hazırlanmıştır (MEB, 2005a, s. 14). Bu kapsamda program genel olarak; kazanımlar, içerik, öğrenme-öğretme süreci ile ölçme ve değerlendirme olmak üzere dört boyutta ele alınmıştır. Türkçe öğretim programında yapılan değişiklikler ve öğrenci merkezli öğretim anlayışı, öğretmeni bir otorite olmaktan çıkarıp yol gösterici olmaya yönlendirmektedir. Öğretim programlarındaki bu değişiklik öğretim yöntemlerinde, kullanılan araç-gereçlerde ve ölçme ve değerlendirme yöntemlerinde de değişikliğe neden olmuştur.

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre hazırlanan yeni ilköğretim Türkçe programında ölçme ve değerlendirme öğrenme-öğretme sürecinin önemli bir parçasıdır ve öğrenciyi tanımada çok yönlü ölçme tekniklerinin kullanılmasını gerektirir. Türkçe öğretim programında ölçme ve değerlendirme ile sadece öğrenme ürünü değil, öğrencilerin öğrenme süreçleri de izlenir ve bu süreç değerlendirilerek gerektiğinde kullanılan sınıf etkinlikleri, yöntem ve teknikler değiştirilir. Türkçe öğretim programı, değerlendirmeyi öğrencilerin dil ve zihinsel becerilerinin gelişimlerini belirleme ve öğrencilerin neyi bilmediğini değil, ne bildiklerini belirlemeye yarayan bir süreç olarak görmektedir. Bu anlayışın gereği olarak öğrencilerin bilgi ve becerilerini belirlemede farklı yöntemler kullanarak çoklu değerlendirme yapmak gerekmektedir (MEB, 2005a, s. 413; Güneş, 2007, s. 348; Şahin vd, 2007, s. 67).

Türkçe öğretim programında yer alan ölçme ve değerlendirme anlayışı, eşleştirmeli, boşluk doldurmalı, çoktan seçmeli, kısa cevaplı, açık uçlu sorulardan oluşan geleneksel ölçme araçlarının kullanılmasının yanında, öğretmen gözlem formları, portfolyo, öz değerlendirme formları vb. gibi süreç değerlendirme araçlarını da kullanmayı gerektirir. Bu kapsamda, öğretmenler ölçme ve değerlendirme çalışmalarında yeni ve geleneksel ölçme araçlarını birlikte kullanarak öğrenci performansını dikkate almalı ve onların bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurmalarıdır (Göçer, 2007, s. 432).

Yeni Türkçe öğretim programlarının yürütülmesinde kuşkusuz en büyük rol öğretmene düşmektedir. Öğretmenlerin özellikle çoklu değerlendirme yapmaları ve yeni değerlendirme yaklaşımlarını programın başarısı açısından işe koşmaları beklenmektedir. Öğretmenlerin birden fazla değerlendirme aracını aynı özelliği ölçmek için hangi düzeyde işe koştukları ve yeni değerlendirme yaklaşımlarına ilişkin hangi düzeyde yeterli oldukları belirlenmelidir (Bekci, 2007, s. 22). Birkaç yıl öncesine kadar alıştıkları programlar yerine, bilgi ve teknoloji çağına uygun eğitimin kalitesini arttırmaya yönelik olarak hazırlanan yeni öğretim programlarıyla karşılaşan öğretmenler, programların uygulama ve değerlendirme aşamalarında sınıfların kalabalık olması, kullanılacak araç ve yöntemlerin hazırlanması konusunda eğitimcilerin detaylı bilgilerinin olmaması gibi problemler yaşamışlardır (MEB, 2005b).

Gelişmekte olan toplumlarda tüm sorunlar, ancak edindikleri bilgileri yeni durumlarda kullanabilen, karşılaştığı problem durumlarında ya da engelleyici durumlarda çözüm üretebilen kişilerle giderilebilir. Bu ise eğitilecek kişilerde, problem çözme, araştırma

yapma, iletişim kurma vb. becerilerin kazanılmış olmasını gerektirir (Haladyna, 1997, s. 97). Bunu sağlamak için, okullarımızdaki öğretmenlerimizin ölçme ve değerlendirme konusundaki yeterliliklerinin mümkün olduğu kadar üst düzeye çıkartılması gerekir. Bu kapsamda, yakın gelecekte öğretmenlik mesleğini yapacak olan öğretmen adaylarının Türkçe dersindeki yapılandırmacı yaklaşıma uygun ölçme ve değerlendirme yöntemlerini bilmeleri ve bunları derslerinde kullanmaları beklenmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Hacettepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 4. sınıf öğrencilerinin yeni Türkçe programında yer alan ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma düzeylerini belirlemektir. Bu amaç kapsamında, yeni Türkçe öğretim programında belirtilen ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin etkili bir şekilde kullanılabilmesi için yakın gelecekte öğretmenlik mesleğini yapacak olan sınıf öğretmeni adaylarının programda belirtilen ölçme ve değerlendirme yöntemlerini bilmeleri ve bunları derslerinde kullanmaları önem kazanmaktadır. Ayrıca yapılacak bu çalışma ışığında, öğretmen adaylarının yeni ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma düzeylerinin belirlenmesinin Türkçe öğretimi ve öğretmen yetiştirme sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Hacettepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 4. sınıf öğrencilerinin yeni Türkçe programında yer alan ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada, var olan durumu olduğu gibi ortaya koyma amacı güdüldüğünden betimsel model kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği çalışmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 39).

Araştırma Alanı

Araştırma Hacettepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında okuyan 4. sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Araştırmaya, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yoluyla seçilen 20 öğretmen adayı katılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme yönteminde, araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer. Bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 113). Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından 8'i erkek, 12'si kadındır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan görüşme formu kullanılarak yapılan görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmede, katılımcıya önceden belirlenmiş sorular sorulur. Bunun yanı sıra gerekli görülen yerlerde yeni sorular sorulabilir veya bazı soruların sorulmasından

vazgeçilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 120). Öğretmen adaylarıyla yapılacak görüşmeler için ilk olarak araştırmacılar tarafından görüşme soruları hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme sorularıyla ilgili üç konu alanı uzmanının görüşleri alınmıştır. Daha sonra iki öğretmen adayı ile ön görüşme yapılmış ve yapılan görüşme sonunda sorulara son şekli verilmiştir. Araştırmada yapılan görüşmelerde elde edilen veriler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve daha sonra kayıt altına alınan veriler düz metin hâline getirilmiştir. Düz metin hâlindeki veriler matrise yerleştirilmiştir. Matris üzerindeki veriler kodlanarak bilgilerin hangi sıklıkla tekrar edildiğine bakılmıştır. Ayrıca araştırmada elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının sorulara ilişkin verdiği cevaplardan aynen alıntılar yapılarak desteklenmiştir.

Araştırmada elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi tekniği ile incelenmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde ise, elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 224–227). Ayrıca araştırmada, öğretmen adaylarının Okul Deneyimi II dersinde yaptıkları ve bu ders kapsamında ilköğretim okullarında uyguladıkları ders planlarındaki ölçme ve değerlendirme yöntemleri doküman analizi tekniği ile incelenmiştir. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman analizi genel olarak dokümanlara ulaşma, orijinalliğin kontrol edilmesi, dokümanların anlaşılması, verinin analiz edilmesi ve verinin kullanılması olmak üzere beş aşamada yapılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 187). Araştırmada, öğretmen adaylarının ders planları bu aşamalara uygun olarak analiz edilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik: Geçerlik ve güvenilirlik, sonuçların inandırıcılığı açısından araştırmalarda en yaygın olarak kullanılan iki önemli ölçüttür. Nitel araştırmada toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığının açıklanması geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır. Bu araştırmanın geçerliğini sağlamak için verilerin toplanması ve analizi süreci ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Ayrıca araştırmanın iç güvenilirliğini sağlamak için, elde edilen veriler iki ayrı araştırmacı tarafından ilk olarak ayrı ayrı analiz edilmiştir. Sonraki aşamada araştırmacılar tarafından yapılan analizler karşılaştırılarak ortak bir karara varılmıştır.

Ayrıca nitel araştırmalarda dış güvenilirlik kapsamında araştırmacıların araştırma sürecindeki kendi konumunu açık hale getirmesi gerekmektedir (LeCompte & Goetz, 1982). Bu kapsamda araştırmada araştırmacıların üstlendiği rol ve sorumluluklar; araştırma sürecinin tasarlanması, yürütülmesi ve sonlandırılması; uygulama sürecinin planlanması, uygulama ortamının oluşturulması ve yürütülmesi; gerekli analizlerin yapılması ve bulgular ile sonuçların raporlaştırılması şeklinde ifade edilebilir. Araştırmacıların kendilerine ait görüşleri, sonuçların raporlaştırılması aşamasında araştırmaya dâhil edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Öğretmen Adaylarının Türkçe Derslerinde Kullandığı Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri

Öğretmen adaylarının yarısına yakını (9 kişi) uygulama okullarında işledikleri Türkçe derslerinde ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak süreç değerlendirmeyi kullandıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında öğretmen adaylarından 6'sı soru cevap yöntemini, 6'sı gözlem formlarını, 4'ü çalışma yapraklarını, 2'si kılavuz kitapları, 2'si proje çalışmalarını, 4'ü ise testleri (çoktan seçmeli, boşluk doldurma, eşleştirme, doğru-yanlış) ağırlıklı olarak kullandıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmen adaylarından sadece 2'si öz ve akran değerlendirmeyi, 1'i ise performans dayalı değerlendirmeyi kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak 4. katılımcı şunları söylemiştir:

Aslında bu soruya en içten cevap, süreç değerlendirmesi yaptığımı söylemektir. En çok bu yöneme yer veriyorum diyebilirim. Bunun dışında uygulanan test ve çalışma kâğıtlarından da yararlandım.

Araştırmaya katılan 8. katılımcı aynı konuda şunları ifade etmiştir:

Genelde süreç değerlendirmeyi kullanıyorum. Bunun için de gözlem formlarını kullanıyorum. Hazırladığım çalışma yapraklarında ise kısa cevaplı, eşleştirme maddelerini kullanıyorum. Ayrıca kitapta yer alan çoktan seçmeli, boşluk doldurma, doğru-yanlış, eşleştirme gibi ölçme yöntem ve tekniklerini kullanıyorum.

Öğretmen adaylarının bu konuya ilişkin görüşleri incelendiğinde, genel olarak adayların Türkçe derslerinde programın öngördüğü çoklu değerlendirme yaklaşımlarını kullanmadıkları görülmektedir. Bunun yanında adayların öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerini birbirine karıştırdıkları ve süreç değerlendirmeyi kullandığını ifade eden katılımcıların süreci nasıl değerlendirdiklerine yönelik açık ifadeler belirtmedikleri ortaya çıkmaktadır.

Öğretmen Adaylarının Yeni Türkçe Programındaki Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Kullanma Amaçları

Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu (18 kişi) ölçme ve değerlendirme yöntemlerini öğrencilerin süreç içerisindeki gelişimlerini izlemek, süreç sonundaki ürünlerini değerlendirmek, sürecin doğru işleyip işlemediğini kontrol etmek, eksiklikleri bulmak ve tamamlamak, bireysel farklılıkları göz önüne alarak kazanımlara ne derece ulaşıldığını belirlemek, öğrencilerin gelişim düzeyi hakkında fikir sahibi olabilmek, ek çalışmalara gerek olup olmadığını anlamak, öğrencilerin öğrenme düzeylerini ortaya çıkarmak ve öğretmenin kendi eksiklerini görmesini sağlamak amacıyla kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu konuda 9. katılımcı görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Genel olarak Türkçe derslerindeki yöntemleri öğrencinin yeterli seviyeye ulaşmış olup olmadığını, varsa eksikliklerini öğrenmek ve bu doğrultuda öğrendiklerini pekiştirmek ya da düzeltmek için kullanıyorum.

Öğretmen adaylarıyla yapılan görüşmeler doğrultusunda, öğretmen adaylarının yeni Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarını kullanma amaçları konusunda bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen Adaylarının Yeni Türkçe Programında Kullanılabilecek Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Bilgi Düzeyleri

Öğretmen adaylarının tamamı Ölçme ve Değerlendirme dersi almasına rağmen, adayların yarısı yeni Türkçe programında kullanılabilecek ölçme ve değerlendirme yaklaşımları konusunda yeterli düzeyde bilgi sahibi olduklarını düşünürken, diğer yarısı ise bu konuda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ve kendilerini geliştirmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu konuya ilişkin olarak 11. katılımcı şunları söylemiştir:

Ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarından çoğu derste şimdiye kadar bahsedildi. Türkçe derslerinde kullanılabilecek değerlendirme yaklaşımları hakkında bilgi sahibi olduğumu düşünüyorum. Gözlem formları, rubrikler, portfolyo, kitap okuma dosyası, süreç değerlendirme, test yapma gibi değerlendirmelerden haberdarım.

Bu konuda 3. katılımcı görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

Hem yeni Türkçe programı hem de ölçme ve değerlendirme yöntemleri ile ilgili ders alıyorum. Yine de bunun yeterli olduğunu düşünmüyorum. Öğretim derslerimizde ve staj deneyimlerimizde bu konularda daha verimli olarak uygulamalı çalışmalar yaparak deneyim kazanabiliriz.

Öğretmen adaylarının bir kısmı Türkçe derslerinde kullanılabilecek ölçme ve değerlendirme yaklaşımları konusunda yeterli bilgiye sahip olduklarını belirtirken, diğer bir kısmı da bu konuda eksiklikleri olduğunu belirtmektedir. Adayların bu görüşleri, gerek ölçme ve değerlendirme dersinde gerekse diğer öğretim derslerinde adaylara bu konuyla ilgili bilgiler verilmesine rağmen bunların yeterli olmadığını ortaya koymaktadır.

Öğretmen Adaylarının Yeni Türkçe Programındaki Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Uygulama Konusundaki Yeterlikleri

Adayların yarısı yeni Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yöntemlerini uygulama konusunda kendilerini yeterli görürken, diğer yarısı ise kendilerini bu konuda yeterli görmemektedir. Bu konuda 17. katılımcı görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Türkçe programında yer alan ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarını programdan takip edebildiğim kadarıyla, ölçme ve değerlendirme dersinde edindiğim bilgiler ışığında bu konuda kendimi oldukça yeterli bulduğumu söyleyebilirim.

Bu konuya ilişkin olarak 9. katılımcı da şunları ifade etmiştir:

Yeterli olduğumu düşünmüyorum ama tabii bu uygulama ile ilgili de bir durum. Yani daha fazla uygulama yaptıkça yeni şeyler öğrenmemiz bildiklerimizi de pekiştirmemiz mümkün olacaktır.

Adayların yarısının Türkçe derslerinde kullanılabilecek ölçme ve değerlendirme yöntemlerini uygulama konusunda kendisini yeterli görmemesinin nedeni, gerek ölçme ve değerlendirme dersinde gerekse diğer öğretim derslerinde işlenen ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının teoride kalması ve derslerde uygulamaya yönelik çalışmaların yeterince yapılmaması olarak ifade edilebilir. Ayrıca öğretmen adaylarının bu konudaki görüşleri ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkında bilgi sahibi olma düzeylerine ilişkin görüşleriyle tutarlılık göstermektedir.

Yeni Türkçe Programındaki Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerinin Uygulanabilirliği

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyük bir kısmı (17 kişi) yeni Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uygulanabilir olduğunu ifade ederlerken, diğer kısmı (3 kişi) ise bu yöntemlerin objektif olmadığı, özellikle alt sınıflarda sıkıntılar yaşanabileceği, sürenin yeterli olmadığı, öğretmenlerin yöntemlerle ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları için uygulanabilir olmadığını ifade etmişlerdir. Bu konuda 13. katılımcı görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Performans değerlendirme, öz ve akran değerlendirme, grup değerlendirmenin öğrenciyi değerlendirme sürecine çektiğini söyleyebilirim. Bu bağlamda uygulanabilir yaklaşımlar olduğunu düşünüyorum. Öğrenci yanlılığından ya da bilgi eksikliğinden kaynaklanan hataların, öğrencilerin verdikleri puanlar değerlendirmede dikkate alınmadığı için sorun yaratacağını pek düşünmüyorum.

Bu konuda 8. katılımcı şu görüşleri ifade etmiştir:

Uygulanmasının çok zor olduğunu düşünüyorum. Özellikle küçük sınıflarda büyük sıkıntılar yaşanıyor ve zaman yetersiz olduğundan uygulanması güç.

Öğretmen Adaylarının Yeni Türkçe Programındaki Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Kullanırken Karşılaştıkları Sorunlar

Araştırmaya katılan adayların yarısına yakını (8 kişi) yeni Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma konusunda herhangi bir sorun yaşamadığını belirtirken, yarısından fazlası ise çeşitli sorunlar yaşadıklarını (12 kişi) belirtmişlerdir. Adayların en çok yaşadığı sorunlar; ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uygulanmasında zaman probleminin yaşanması (6 kişi), öğrencilerin uygulanan formları anlamasının ve yöntemlerin uygulanmasının güç olması (4 kişi) şeklindedir.

Bununla birlikte öğretmen adayları, süreç değerlendirmesi yapıldığı için her ders sonunda öğrencilere dağıtılan ölçme ve değerlendirme formlarının toplanmasının güç olması, kılavuz kitaba bağlı kalmak zorunda olmaları, puanlamada objektif olunamaması, puanlama güvenilirliğinin sağlanamaması, ödevleri velilerin yapmaları, ölçme ve değerlendirme formlarının çocukların seviyelerine uygun olmaması, öğrencilerin yönergeleri anlamamaları, uzun ölçeklerde sıkılmaları, öğrencilerin kendileri ile ilgili değerlendirme yaparken kendilerini ifade edememeleri, puanlama aşamasında kendilerini yeterli görmemeleri ve sınıfların kalabalık olması konusunda sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu konuya ilişkin olarak 5. katılımcı görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Öncelikle öğrencilere nelerin yapılacağı anlatılsa da öğrenciler hiç böyle yaklaşımlarla karşılaşmadıklarından anlama güçlüğü yaşıyorlar. Ayrıca her öğrenciyi değerlendirmede, zaman yetersiz kalıyor.

Yeni Türkçe Programındaki Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerinin Güçlü ve Zayıf Yönleri

Güçlü Yönleri

Öğretmen adayları tarafından yeni Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin güçlü yönleri olarak en çok belirtilen ifadeler; öğrencilerin süreçte gözlenmesine imkân tanınması (5 kişi), her öğrencinin yetenekleri ve ilgi alanlarının belirlenip gerekli yönlendirmelerin yapılması (4 kişi), ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının öğrenciyi merkeze almasıdır (4 kişi). Bunun yanında adaylar, öğrencilerin gelişimlerinin dikkate alınması, bu yöntemlerin daha objektif olması, öğrenciye eksiklikleri yönünde dönüt vererek tamamlanmasının sağlanması, bireysel farklılıklar dikkate alındığı için ölçme ve değerlendirme işleminin verimli hâle getirilmesi, sınav kaygısı olmayacağı için öğrencilerin güven duygularının gelişmesine imkân tanınması, öğrenciye yön vermesi, ürünün yanında sürecin de değerlendirilmesi, öğrencileri daha iyi tanımak için fırsatlar yaratması, öğrencinin bu uygulamaları zevkle yapması ve öğrencilerin değerlendirme sürecine katılmaları konularını yeni ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin güçlü yönleri olarak belirtmişlerdir. Bu konuya ilişkin olarak 8. katılımcı şu görüşleri belirtmiştir:

Öğrencilerin gelişimini dikkate alması yeni ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin güçlü bir yönüdür. Yeni yöntem ve teknikler daha objektiftir. Daha sonra o öğrenciye eksiklikleri yönünde dönüt vererek tamamlamasını sağlayabiliriz. Bireysel farklılıklar dikkate alındığı için ölçme-değerlendirme işlemi de verimli hâle gelir.

Zayıf Yönleri

Öğretmen adaylarının bu konuyla ilgili görüşleri incelendiğinde, Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının zayıf yönleri olarak en çok belirtilen ifadeler; zaman sıkıntısı (6 kişi), kalabalık gruplarda uygulanmasının sorun yaratması (4 kişi) ve öğrencilerin her ders sonunda aynı formları doldurmaktan sıkılmaları (3 kişi) şeklindedir. Bunun yanında öğretmen adayları, öğretmen için fazla iş yükü olması, formların objektif olarak doldurulamaması, puanlamanın güç olması, öğretmenlerin objektif olamaması, ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin sınıf seviyesine uygun olmaması, öğrencilerin bu yöntemleri anlamakta güçlük çekmeleri, dersteki etkinliklerle ölçme değerlendirme sürecinin uyuşmaması konularını yeni ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin zayıf yönleri olarak belirtmişlerdir. Bu konuya ilişkin olarak 5. katılımcı şunları ifade etmiştir:

Yaptığım uygulamalardan yola çıkarak diyebilirim ki öğrenci sayısı fazla olduğundan zaman yetmiyor. Yetse de üstün körü yapanlar ortaya çıkıyor.

Yeni Türkçe Programındaki Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerinin Etkili Bir Şekilde Kullanılmasına Yönelik Öneriler

Öğretmen adayları yeni Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin etkili bir şekilde kullanılması için özellikle öğretmenlerin yeni ölçme ve değerlendirme yöntemleri konusunda iyi eğitilmeleri ve onlara bu konuda uygulamalı çalışmalarını içeren hizmet içi eğitimlerin verilmesi (7 kişi), bu yöntemleri uygulamak için zamanın iyi ayarlanması (4 kişi), öğrencilerin gelişim özelliklerinin dikkate alınması (3 kişi),

öğrencilerin bilinçlendirilerek ve bu uygulamaları niçin yaptıkları açıklanarak objektif değerlendirme yapmalarının sağlanması (3 kişi) ve değerlendirmenin öğretmeninin kendi eksikliklerini görmek için yapılması (2 kişi) gerektiğine dair önerilerde bulunmuşlardır. Aynı zamanda adaylar, öğretmenlerin kılavuz kitaplarda yer alan formları olduğu gibi kullanmamaları ve konuya, sınıfa göre formu yeniden düzenlemeleri, değerlendirmede objektif davranarak öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almaları, geleneksel ve yeni ölçme değerlendirme yöntemlerini birlikte kullanmaları, öğrencilerin seviyelerini dikkate almaları, bu yöntemleri belirli zaman aralıklarıyla uygulamaları, öğrencilerin ölçekleri öğretmenin kontrolünde doldurmaları, bu uygulamaların evde yaptırılmaması, velilerin bu konuda bilinçlendirilmesi ve ilk üç sınıfta ölçekler yerine sadece sınıf gözlemleri yapılarak öğrencilerin değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının etkili bir şekilde kullanılmasına yönelik olarak 16. katılımcı şu önerilerde bulunmuştur:

Bu konuda ilk olarak öğretmenler iyi eğitilmelidir. Çünkü şu anki öğretmenler pek tecrübeli değil. İkinci olarak zaman iyi ayarlanmalı ve öğrencilerin gelişim özellikleri çok iyi bilinmelidir.

19. katılımcı ise görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Öğrencilere bu yaklaşımları niçin kullandığımızı anlatmamız gerektiğini düşünüyorum. Böylelikle çocuklar hangi yaklaşımı neden kullandığımızı anlayıp daha fazla katılım sağlayacaklardır.

Öğretmen Adaylarının Türkçe Ders Planlarının Ölçme ve Değerlendirme Açısından İncelenmesi

Araştırmanın bu aşamasında, öğretmen adaylarının Okul Deneyimi II dersinde yaptıkları ve uyguladıkları 57 adet Türkçe ders planı doküman analizi tekniğiyle incelenmiştir. Adayların Türkçe derslerinde kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin olarak elde edilen frekans ve yüzde dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Türkçe Derslerinde Kullandıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçme-değerlendirme yöntemleri	f	%
Süreç değerlendirme	20	25
Soru cevap	11	13,7
Çalışma kâğıtları	23	28,7
Kitaplardaki etkinlikler	5	6,2
Şiir, mektup, hikâye ve yazı yazma	2	2,5
Gözlem formu	2	2,5
Öz değerlendirme	4	5
Ödev	1	1,2
Çoktan seçmeli test	2	2,5
Grup değerlendirme formu	5	6,2
Öğrenci değerlendirme kâğıdı	3	3,7
Derse katılım	1	1,2
Kısa cevaplı test	1	1,2
Toplam	80	100

Tablo 1'deki veriler incelendiğinde, öğretmen adaylarının Türkçe derslerindeki ölçme ve değerlendirmede en çok çalışma kâğıtları ve süreç değerlendirmeyi kullandıkları görülmektedir. Bunun yanında adayların bu süreçte öz değerlendirme, akran değerlendirme, gözlem formu ve grup değerlendirme formu gibi yeni yöntemleri yeteri kadar kullanmadıkları ortaya çıkmaktadır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Yapılandırmacı yaklaşımı temel alan Türkçe dersi programının ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin değişiklikler, öğretmenler için oldukça yenidir. Bu konuda yapılan araştırmalar incelendiğinde, yeni program uygulamaya konulana kadar, derslerde sadece geleneksel yöntemlere dayalı ölçme ve değerlendirme uygulayan öğretmenlerin bu alanda çeşitli sorunlarla karşılaştıkları görülmüştür. Öğretmenlerin yeni programa uygun ölçme ve değerlendirme yöntemlerini uygulama konusunda sıkıntılar yaşadığı; bu konuda programın diğer boyutlarına göre kendilerini daha yetersiz gördükleri; ölçme ve değerlendirme konusunda eğitim ihtiyacı içinde oldukları çeşitli araştırmalarla da belirlenmiştir (Bekci, 2007; Yapıcı ve Demirdelen, 2007; Gözütok vd, 2005; Yaşar vd, 2005). Bu kapsamda araştırmada, Hacettepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 4. sınıf öğrencilerinin yeni Türkçe programında yer alan ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler, öğretmen adaylarının genel olarak Türkçe derslerinde programın öngördüğü çoklu değerlendirme yöntemlerini kullanmadıklarını ortaya koymaktadır. Araştırmanın bu bulgusu, öğretmen ve öğretmen adaylarının yeni programlardaki ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma düzeylerini belirleyen diğer araştırmalarla tutarlılık göstermektedir (Erdoğan ve Gök, 2008; Özdemir ve Göksu, 2008; Gelbal ve Kelecioğlu, 2007).

Ayrıca araştırmada öğretmen adaylarının tamamına yakınının yeni Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin hangi amaçlarla kullanılması gerektiği hakkında bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Araştırmanın sonuçları, öğretmen adaylarının yarısının Türkçe derslerinde kullanılabilecek ölçme ve değerlendirme yöntemleri konusunda yeterli bilgiye sahip olduğunu, diğer yarısının ise yeterli bilgiye sahip olmadığını ortaya koymaktadır. Öğretmen adaylarının yarısı Türkçe derslerinde kullanılabilecek ölçme ve değerlendirme yöntemlerini uygulama konusunda kendisini yeterli görürken, diğer yarısı ise yeterli görmemektedir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uygulanabilir olduğunu düşünmektedir. Bunun yanında öğretmen adaylarının yarısından fazlası Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yöntemlerini uygulama konusunda sorunlar yaşamaktadır. Araştırmanın bu bulgusu Erdoğan ve Gök (2008) tarafından yapılan çalışmayla tutarlılık göstermektedir. Bu durum, adayların hizmet öncesi eğitimlerinde aldıkları ölçme ve değerlendirmeye ilişkin eğitime daha fazla önem verilmesi ve bu derslerin öğretmen adaylarının meslek sırasında ihtiyaç duydukları bilgi ve becerilere cevap verir nitelikte

geliştirilmesi gerektiği şeklinde yorumlanabilir (Gullickson, 1984; Schafer & Lissitz, 1987; Mertler, 1999; Zhang & Burry-Stock, 2003).

Öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde, Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin en güçlü yönleri “öğrencilerin süreçte gözlenmesine imkân tanınması, her öğrencinin yetenekleri ve ilgi alanlarının belirlenip gerekli yönlendirmelerin yapılması, ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının öğrenciyi merkeze alması”; en zayıf yönleri ise, “zaman sıkıntısı, kalabalık gruplarda uygulanmasının sıkıntı yaratması ve öğrencilerin her ders sonunda aynı formları doldurmaktan sıkılmaları”dır. Araştırmanın bu bulgusu, yeni ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin güçlü yönlerinin daha fazla olmasına rağmen, bu yöntemlerin zayıf yönlerinin uygulama konusunda sorunlar yaşanmasına neden olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmanın bu bulgusu Gelbal ve Kelecioğlu (2007), MEB (2005b) ve MEB (2006) tarafından yapılan çalışmalarla tutarlılık göstermektedir.

Adaylar yeni Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin etkili bir şekilde kullanılması için özellikle öğretmenlerin yeni ölçme ve değerlendirme yöntemleri konusunda iyi eğitilmeleri ve onlara bu konuda uygulamalı çalışmalar içeren hizmet içi eğitimlerin verilmesi, bu yöntemleri uygulamak için zamanın iyi ayarlanması, öğrencilerin gelişim özelliklerinin dikkate alınması, öğrencilerin bilinçlendirilerek ve bu uygulamaları niçin yaptıkları açıklanarak objektif değerlendirme yapmalarının sağlanması ve değerlendirmenin öğretmenin kendi eksikliklerini görmek için yapılması gerektiğine dair önerilerde bulunmuşlardır.

Araştırmada, öğretmen adaylarının Okul Deneyimi II dersi kapsamında hazırladıkları planlar incelendiğinde, adayların Türkçe derslerinin ölçme ve değerlendirme sürecinde yeni ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarını yeteri kadar kullanmadıkları ortaya çıkmaktadır. Adayların bu süreçte en çok çalışma kâğıtları ve süreç değerlendirmeyi kullandıkları; fakat süreci nasıl değerlendirdiklerini ve süreçte hangi değerlendirme yöntemlerini kullandıklarını açık bir şekilde belirtmedikleri görülmüştür. Araştırmanın bu bulgusu, öğretmen adaylarıyla yapılan görüşmelerde elde edilen verileri desteklemektedir. Ayrıca bu bulgu öğretmenler üzerinde yapılan araştırmalarla çelişmektedir (Çakan, 2004; Temel, 1991; Mertler, 1999). Öğretmenler üzerinde yapılan araştırmalar öğretmenlerin daha çok geleneksel değerlendirme yaklaşımlarından çoktan seçmeli testler, yazılı yoklamalar vb. kullandıklarını ortaya koymaktadır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar ışığında Türkçe öğretimi kapsamındaki öğretmen yetiştirme sürecine ve sonraki araştırmalara yönelik şu öneriler getirilebilir:

1. Öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimlerindeki meslek bilgisi derslerinde, yeni Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yöntemleri konusuna daha fazla ağırlık verilmelidir.
2. Öğretmen adaylarına Türkçe Öğretimi derslerinde yeni Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yöntemleri konusunda uygulamalı çalışmalar yaptırılmalıdır.
3. Sınıf öğretmenlerinin de yeni Türkçe programındaki ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma düzeyleri araştırılabilir.

4. Yeni Türkçe programının farklı boyutlarının öğretmen adayları tarafından programın yaklaşımına uygun olarak ne derece uygulandığı araştırılabilir.
5. Farklı derslerde, öğretmen adaylarının yeni ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarını ne derece kullandıkları araştırılabilir.

Kaynaklar

- Anagün, Ş. S., Acat, B. ve Anılan, H. (2007). Yapılandırmacı öğrenme ortamı ölçeği güvenirlik çalışması. *VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Anadolu Üniversitesi, 493–498.
- Bekci, B. (2007). *İlköğretim birinci kademe 4. ve 5. sınıfta değerlendirme araçlarının çoklu kullanımı ve öğretmenlerin bu araçların kullanımına ilişkin yeterlik düzeyleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Bekci, B. ve Erdoğan, T. (2007). Türkiye ve İrlanda'daki anadil öğretim programlarının karşılaştırılması. *III. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi'nde Sunulmuş Bildiri*, Çukurova Üniversitesi.
- Brooks, J. G. & Brooks, M. G. (1998). *In search of understanding: the constructivist classrooms*. alexandria, VA: The Association for Supervision and Curriculum Development.
- Çakan, M. (2004). Öğretmenlerin ölçme-değerlendirme uygulamaları ve yeterlik düzeyleri: ilk ve orta öğretim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37 (2), 99–114.
- Erdoğan, T. ve Gök, B. (2008). Türkçenin Ana Dili Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Öneriler. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri*, Doğu Akdeniz Üniversitesi.
- Gelbal, S. ve Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki yeterlilikleri ve karşılaştıkları sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 135–145.
- Göçer, A. (2007). Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme. A. Kırkılıç ve H. Akyol (Ed.), *İlköğretimde türkçe öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Gözütok, D., Akgün, E. Ö., ve Karacaoğlu, C. Ö. (2005). İlköğretim programlarının öğretmen yeterlilikleri açısından değerlendirilmesi. *Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri*, Erciyes Üniversitesi.
- Gullikson, A. R. (1984). Teacher perspectives of their instructional use of tests. *Journal of Educational Research*, 77 (4), 244–248.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Haladyna, T. M. (1997). *Writing test items to evaluate higher order thinking*. Boston: Allyn and Bacon.
- LeCompte, M. D. & Goetz, J. P. (1982). Problems of reliability and validity in ethnographic research. *Review of Educational Research*, 52, 31–60.
- MEB. (2005a). *İlköğretim türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB. (2005b). *EARGED İlköğretim 1–5. sınıf pilot uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi*. Ankara: MEB Yayınları.

- MEB. (2006). *EARGED İlköğretim 6. Sınıf pilot uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi*. Ankara: MEB Yayınları.
- Mertler, C. A. (1999). Assessing student performance: A descriptive study of the classroom assessment practices of Ohio teachers. *Education*, 120 (2), 285–297.
- Özdemir, M ve Göksu, V. (2008). *Sınıf öğretmeni ve fen bilgisi öğretmen adaylarının alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin görüşleri, 7th Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Schafer, W. D & Lissitz R. W. (1987). Measurement training for school personnel: Recommendations and reality. *Journal of Teacher Education*, 38 (3), 57 – 63.
- Şahin, Ç., Kurudayıoğlu, M. ve Kardağ, Ö. (2007). *Türkçe öğretmeni adaylarının yeni ilköğretim (6,7,8. sınıf) türkçe programındaki ölçme-değerlendirme konusundaki yeterlilik düzeylerine ilişkin algıları. XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, 67–73.
- Şahinel, M. G. (2005). *Yeni türkçe öğretim programına göre öğrenme-öğretme ortamının düzenlenmesi. Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri*, Erciyes Üniversitesi.
- Temel, A. (1991). Ortaöğretimde ölçme ve değerlendirme sorunları. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 18, 23–27.
- Terwel, J. (1999). Constructivism and its implications for curriculum theory and practice. *curriculum studies. Taylor & Francis*, 31 (2), 195–199.
- Yager, R. (1991). The constructivist learning model, towards real reform in science education. *The Science Teacher*, 58 (6), 52–57.
- Yapıcı, M. ve Demirdelen, C (2007). İlköğretim 4. sınıf programına ilişkin öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online*. 6 (2), 204–212.
- Yaşar, Ş., Gültekin, M., Türkan, B., Yıldız, N. ve Girmen, P. (2005). Yeni ilköğretim programlarının uygulanmasına ilişkin sınıf öğretmenlerinin hazırbulunuşluk düzeylerinin ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi: Eskişehir ili örneği. *Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri*, Erciyes Üniversitesi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zhang, Z. & Burry-Stock, J. A. (2003). Classroom assessment practices and teachers' self- perceived assessment skills. *Applied Measurement in Education*, 16 (4), 323–342.